

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ PLANLANLAMASI

VE EKONOMİSİ BİLİM DALI

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL EĞİTİM YÖNETMELİĞİNE DAİR GÖRÜŞLERİ

Mürşide BAŞKAYA

Denizli, 2020

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ PLANLAMASI
VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL YÖNETİCİLERİNİN ÖZEL EĞİTİM
YÖNETMELİĞİNE DAİR GÖRÜŞLERİ**

Mürşide BAŞKAYA

Danışman

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Mürşide BAŞKAYA

ÖZET

Okul Yöneticilerinin Özel Eğitim Yönetmeliğine Dair Görüşleri

BAŞKAYA, Mürşide

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Ocak 2020, 35 sayfa

Bu çalışmanın amacı, ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğine dair görüşlerini belirleyebilmek açısından önem taşımaktadır. Bu amaçla araştırma, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak yürütülmüştür. Bu amaç doğrultusunda Türkiye genelinde halen görevde olan bünyesinde özel alt sınıf bulunan beş ilkokul ve beş ortaokul yöneticilerinden gönüllülük esasına uygun olarak seçilmiş on yönetici ile görüşülerek bilgi toplanmıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmada “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmaya katılan yöneticiler Denizli ilinin, Merkez efendi ve Pamukkale ilçelerinde görev yapmaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda okul yöneticilerinin yönetmeliğin uygulanması ile ilgili sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuştur. Araştırmada verilerin toplanması için görüşme soruları hazırlanmıştır. Görüşme soruları; özel eğitim yönetmeliğinin olumlu değişimi, yönetmeliğin uygulanmasındaki zorluklar ve kolaylıklar, yönetmeliğin okullarda yaşanan sorunlara cevap olabilmesi, yönetmelik alandaki öğretmenlerin görüşleri alınarak mı değişime uğramış ve yönetmeliğin daha nitelikli olabilmesi için önerileri ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla toplam on sorudan oluşmaktadır. Araştırmada görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Katılımcı görüşleri doğrultusunda analiz edilen bulgular tablo haline getirilmiştir. Araştırmada katılımcılara kod verilmiş ve numaralandırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında yöneticilerin görüşlerine göre yönetmeliğinin olumlu değişime uğramadığı, uygulanmasında kolaylıktan çok zorlukların olduğu, okullarda yaşanan sorunlara cevap vermediği, alandaki öğretmenlerin görüşleri alınarak değişime uğramadığı, yazım dilinin net ifadelerden oluştuğu ve anlaşılabilirliğinin yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, yönetici, mevzuat, özel eğitim okulu

İÇİNDEKİLER

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
ÖZET	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Alt Problemler	5
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Varsayımlar	7
1.6. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1. Özel Eğitim İle İlgili Kuramsal Açıklamalar	8
2.1.1. Özel Eğitimin Tanımı	8
2.1.2. Özel Eğitimin Önemi.....	8
2.1.3. Özel Eğitimin Amacı	9
2.1.4. Özel Eğitimin Temel İlkeleri.....	9
2.1.5. Özel Eğitimin Tarihsel Gelişimi.....	9
2.2. Ülkemizde Özel Eğitim Yönetmeliği İle İlgili Araştırmalar.....	10
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	12
3.1. Araştırma Modeli.....	12
3.2. Evren ve Örneklem.....	12
3.3. Verilerin Toplanması.....	13
3.4. Verilerin Analizi	13
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR.....	15
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular.....	15
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	15
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	17

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	18
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	19
4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	20
4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	21
4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	22
4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	23
4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	25
4.1.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	26
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	28
5.1. Tartışma ve Sonuç	28
5.2. Öneriler	30
KAYNAKÇA.....	32
EKLER.....	34
Ek 1. Görüşme Soruları	34
ÖZGEÇMİŞ	35

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Araştırmaya Dahil Olan Yöneticilere İlişkin Bilgiler.....	13
Tablo 4.1. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	16
Tablo 4.2. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	18
Tablo 4.3. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	19
Tablo 4.4. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	20
Tablo 4.5. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	22
Tablo 4.6. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	23
Tablo 4.7. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	25
Tablo 4.8. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	26
Tablo 4.9. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	28
Tablo 4.10. Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri.....	29

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Bu bölümde, özel eğitim yönetmeliğinin yıllar içinde geçirdiği değişimler incelenerek özel alt sınıfların niteliği sorgulanmıştır. Alt problemler belirlenerek araştırmanın amacı, önemi, varsayımlar ve sınırlılıklar belirtilmiştir.

1.1. Problem Durumu

“Eğitim hakkı bütün çocukların temel haklarından. Engelli çocuklar normal gelişim gösteren çocukların sahip olduğu haklara sahip oldukları gibi, ilave haklara da sahiptirler”(Seyhan ve Akduman, 2015, s.153).

Batu’ya göre “özel gereksinimli bireyler için Dünya’da bir çok yasa çıkarılmıştır. Bunlardan biri 1975’te ABD’de yayımlanan “Tüm Engelliler İçin Eğitim Yasası”dır. 1990 yılında ise aynı yasanın kapsamı genişletilerek (IDEA) Engellilerin Eğitimi Yasası yayımlanmıştır.

“Doğrudan ve sadece özel gereksinimli bireylerin eğitimlerini düzenleyen ilk kanun, 1983 yılında yürürlüğe giren 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu olmuştur. Bu kanuna kadar özel eğitim hizmetleri yönetmelikler yoluyla yürütülmüştür” (Eripek, 2005, s.10). Kanunda dikkat çeken ayrıntı kaynaştırma uygulamasına yer vermesidir.

Yönetmeliğin Kaynaştırma Yoluyla Eğitim başlıklı 23. Maddesinde Kaynaştırma yoluyla eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır ifadesi yer almaktadır. Bu ifadeyle kaynaştırma yoluyla eğitimin tanımı yapılmıştır. Buna göre engelli bireylerin eğitimlerini öncelikle engeli olmayan akranlarıyla birlikte resmi ve özel eğitim kurumlarda devam ettirmeleri sağlanmalıdır. Engelli çocukların sosyalleşmeleri için normal çocuklarla aynı ortamda eğitim almaları çok önemlidir (Milli Eğitim Bakanlığı[MEB], 2006).

1997 yılında, 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 23011 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Kararıname, özel eğitim hizmetlerine ilişkin esaslar ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca ilk defa özel eğitimin bireyselleştirilmesi, bireyselleştirilmiş eğitim planı (BEP) hazırlanması ve eğitimin bu plan doğrultusunda yürütülmesi konusuna resmi olarak yer verilmiştir (Çitil, 2013, s.107).

“Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği 2000 yılında yürürlüğe girerek 2006, 2009, 2010 ve 2012 yıllarında birçok değişiklik geçirmiştir. Geçirilen bu değişikliklerle birlikte kapsamında genişletilmiştir.” (Çitil, 2013, s. 133).

Günümüze geldiğimizde yönetmelikte yapılan bu değişimler ve çıkarılan maddeler ihtiyacı karşılamamaya başlamıştır. MEB artık “Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği”nde bir değişiklik yapmak yerine 2018 yılında 30741 sayılı, “Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği”ni yürürlüğe sokmuştur. Yönetmelikte birçok madde değişime uğramıştır.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP), bireysel eğitim, destek eğitim hizmeti, destek eğitim programı tanımları diğer yönetmeliklerle uyumlu hale getirilmiştir. Özel gereksinimli bireyler için 45 dakika olan bir ders saati, ilköğretim ve ortaöğretim okullarıyla aynı olarak 40 dakika olarak değiştirilmiştir.

Okullarda öğrenci sayısı 100 ve üzerinde olan okullara müdür yardımcılığı isteğe bağlı hale getirilmiştir. 600’den fazla engelli öğrenci bulduran okullarda sosyal hizmet uzmanı veya sosyal çalışmacının zorunlu olarak görevlendirilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Yönetmeliğe göre özel eğitim ve rehabilitasyon kurumlarında müdür olabilmek için, üniversitelerin öğretmenlik alanından mezun olmak, özel eğitim merkezlerinde en az üç yıl çalışmış olmak ve özel eğitim kurumlarına uzman öğretici olarak atanabilmesi için belge istenecektir.

Çocuk gelişimi ve eğitimi öğretmenin bulunduğu kurumlarda uzman öğretici çocuk gelişimcilerin de bulundurulmasına dikkat edilmiştir. Kurumlarda karmaşa yaşanması durumunda “görev tanımında belirtilen görevlere benzer diğer görevleri yapmak” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Kurumlarda birçok meslektan çalışanlarında uzman öğretici olarak görev yapabileceği belirtilmiştir. Bunlar dil ve konuşma bozuklukları uzmanı, dil ve konuşma terapisti, dil ve konuşma patalogu, odyoloji ve konuşma bozuklukları uzmanı, odyolog veya eğitim odyologu ile fizyoterapisttir.

Kurumlarda yönetici ve personel olarak psikolog ve rehber öğretmeninde görevlendirilebilmesi için mevzuatta düzenlemelere gidilmiştir.

Kurumlarda oluşturulan BEP biriminin üyeleri; kurum müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcısı başkanlığında, rehber öğretmen, öğrencinin sınıf öğretmeni, öğrencinin dersini okutan ilgili alan öğretmenleri, veli veya vasi ve

öğrenciden oluşmaktadır. Özel gereksinimli bireylere kurum seçme imkânı tanınmıştır ve isterlerse başka kurumlara kayıtlarını yapabileceklerdir.

Özel gereksinimli bireylere yönelik destek eğitim imkânı sağlanmaktadır. Engelli bireylerin bu imkândan yararlanabilmeleri için kayıtlı oldukları okula başvurmaları yeterlidir. Kayıtlı oldukları okulda destek eğitimin bulunmaması halinde ise başka bir okulun özel eğitim ve rehabilitasyon birimine başvurarak kayıt yaptırma imkanı sağlanmıştır.

Sağlık kurul raporu olmayan engelli bireylere, Bakanlıkça bir ödeme yapılmadığı gibi eğitim gördükleri kurumlara da herhangi bir ödeme yapılmamaktadır. Kuruma ödenecek olan ücret engelli öğrencinin veli veya vasisi tarafından karşılanmaktadır. Bu gibi durumlarda engelli bireyin eğitim görmesi için rehberlik ve araştırma merkezi tarafından verilen özel eğitim değerlendirme kurul raporu yeterlidir. Özel gereksinimli birey için BEP oluşturulmalıdır.

Özel gereksinimli bireyler haftada iki saat bireysel ders görebilir ya da bir saat grup eğitimi yapılabilir, aynı ay içinde ise dört saat bireysel ders görebilir ya da iki saat grup eğitimi alabilecek şekilde planlama sağlanmalıdır. Özel gereksinimli bireyin dersinin işlenmemesi durumunda telafi eğitimi yapılmaktadır. İlk olarak o ay içerisinde telafi eğitimi yapılmaya çalışılmalıdır, yapılmadığı durumlarda takip eden üç ay içinde telafisi sağlanmalıdır.

Özel eğitim kurumlarında sabah 09.00 ile akşam 20.00 arasında mülki idare amirinin izniyle eğitim verilebilir. Kurumun bulunduğu il veya ilçe şartları göz önünde bulundurulmalıdır.

Kurumlarda bireysel ve grup eğitimleri 60 dakika olarak planlanmaktadır. Planlamanın ilk 40 dakikasında özel gereksinimli birey ile ders işlenmektedir. Geriye kalan 10 dakika dinlenme ve sınıf ortamını hazırlama ve diğer 10 dakikada ise bireyin ailesinin bilgilendirilmesi için plan yapılacaktır.

“Öğrenci ve kursiyer” ibaresinin özel gereksinimli bireylere uygun hale getirilmesi için “engelli birey” şeklinde düzenlenmiştir. Kurumda öğrencinin devamsızlığı sekiz hafta üst üste gelmemesi durumunda ya da destek eğitim programının yarısında fazlasında geçerli mazereti olmaksızın devam etmesi halinde kaydı silinecektir.

Özel gereksinimli bireylerin eğitim aldıkları kurumları denetleme görevi Genel Müdürlüğe aittir. Ya da MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği'nde yer alan maddelere göre denetlenebilecektir. Özel gereksinimli bireyin kuruma kaydı bulunmaması halinde nedenleri araştırılmalıdır. Kuruma kaydı yasal gerekçelere bağlı ise bu kurumda eğitim görmeye devam edecektir.

Yayımlanan yeni özel eğitim hizmetleri yönetmeliğince özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarımız erken tanı ve tedavi ile erken yaşta eğitim görmeye başlayacaktır. Erken çocukluktan başlayan bu eğitim serüveni tüm eğitim kademelerini kapsayacak şekilde sistematik ve izlenebilir bir şekilde planlanarak kaynaştırma/bütünleştirmeye fırsat tanımaktadır. Özel gereksinimli bireyin karşılaştığı her zorlukta iyileştirici ve kolaylaştırıcı bir hizmet modeli sunmaktadır. Özel gereksinimli birey için eğitim ulaşılabilir düzeyde planlanmıştır ve daha kapsayıcı eğitim yaklaşımı benimsenmiştir. Özel eğitime yeni kazandırılan Özel Eğitim Öğretim Programları yayımlanmıştır. Yeni yönetmelik bu programında daha etkili ve verimli şekilde sunulması için düzenlemeleri içermektedir.

Alan yazında okul yöneticilerinin özel eğitim yönetmeliğiyle ilgili fikirlerini sunduğu yönelik bir çalışma yoktur. Ancak özel eğitim okulu yöneticileriyle yapılan çalışmalar bulunmaktadır.

MEB (2010) tarafından yapılan "Özel Eğitim Hizmetleri Uygulamalarının Değerlendirilmesi" çalışmasında, özel eğitim okul ve kurumlarının işleyişinde Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin uygulanabilmesine yönelik bilgiler edinilmiştir. Bu çalışmada belirlenen bazı özel eğitim okullarındaki yönetici, öğretmen ve özel gereksinimli öğrenci velilerinin görüşleri alınmıştır. Özel eğitim okullarının niteliği ile ilgili ve varsa mevcut sorunları hakkında bilgi edinilmiştir. Var olan sorunların çözüme kavuşturulması hedeflenmiştir.

MEB (2010) tarafından yapılan bu araştırmanın evren ve örneklemini 54 ildeki toplam 119 özel eğitim okulunda görev yapan öğretmen ve yöneticiler ile bu okullarda öğrenim gören öğrenci velileridir. Bu çalışmaya göre engellilere yönelik yönetmeliğin yetersiz kaldığı sonucuna varılmıştır. Öğrenci velileri ise öğretmenlere göre özel eğitim okullarında verilen eğitimi yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler ise birden fazla engeli olan öğrencilere yeterli gelemediklerini, özel eğitim okullarında yardımcı

personel olarak derslere dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist ve çocuk gelişimi eğitimcisinin bulundurulması gerektiği ifade etmişlerdir.

Kızır ve Memişoğlu (2017) araştırmasında, özel eğitim okulu yöneticilerinin özel eğitim mevzuatına dair görüşleri yer almaktadır. Araştırma sonucunda özel eğitim yönetmeliğinin ihtiyaçları karşılayamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.1.1. Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesi, “Denizli ilinde bünyesinde özel alt sınıf bulunan okullarda görev yapan yöneticilerin yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Bu araştırma problemine dayalı aşağıdaki alt problemler geliştirilmiştir:

- 1- Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin olumlu değişim getirip getirmeyeceğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Okul yöneticilerinin algısına göre, yeni özel eğitim yönetmeliği eski yönetmeliğin cevap veremediği sorunlara çare olacak mıdır?
- 3- Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasındaki zorluklar ya da kolaylıklara ilişkin tespitleri nelerdir?
- 4- Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin davranışlarını etkileyebilecek nitelikte midir?
- 5- Yeni özel eğitim yönetmeliğinin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine etkisi var mıdır?
- 6- Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği alandaki öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri alınarak mı oluşturulmuştur?
- 7- Sizde yeni özel eğitim yönetmeliği okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?
- 8- Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?
- 9- Sizde yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmeye yönelik değişiklik var mıdır?
- 10- Okul yöneticilerinin algısına göre yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin değişiklikler yeterli midir? Değilse ne gibi eklemeler yapılabilir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, okul yöneticilerinin yayımlanan yeni özel eğitim yönetmeliğine dair görüşlerini anlayabilmek amaçlanmıştır. Bu çalışmanın bulguları ile, özel eğitim yönetmeliğinin okul işleyişine, öğretmenlerin ders verimine, öğrencilerin ve velilerin memnuniyetine etkisini alanında çalışma yapacak araştırmacılara yardımcı olmak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinde yıllar içinde ihtiyaçları karşılamaya yönelik birçok değişim yapılmıştır. Yapılan bu değişimlere rağmen eksikler bir türlü kapanamamış ve ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalmıştır. Tüm bu sorunlara cevap olması niteliğinde MEB 7 Temmuz 2018 tarihinde 30471 sayılı Resmi Gazete’de ‘Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ni yayımlamıştır. Yenilenen yönetmeliğin kapsamı, uygulanmasında güçlük, ihtiyaçları karşılaması, yazım dili ve anlaşılabilirliğine dair okul yöneticilerinin bu konudaki görüşlerinin alınması gerektiği düşünülmektedir. Okul yöneticilerinin görüşlerini sunması, yenilenen yönetmeliğe dair sorulara cevap olabilecektir. Özel eğitim gerektiren bireylerin yaşam standartlarının iyileştirilmesine katkısı görülebilecektir. Yeni çıkan bu yönetmelikle yaşanan tüm sorunlara karşılık bulabilmiş mi görülebilecektir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma Denizli ili Merkez efendi ve Pamukkale İlçesi’nde yer alan, bünyesinde özel alt sınıf bulunduran beş ilkokul ve beş ortaokul ile sınırlıdır. Görüşlerini belirten okul müdürlerinin cevapları ile sınırlıdır. Görüşmede sorulan sorularla sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Okul müdürlerinin görüşlerini samimi ve doğru bir Şekilde yansıtıkları varsayılmaktadır. Sorulan soruların görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır. Çalışmanın rneklemine evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Okul müdürü: Okullarının yönetim sorumluluğunu taşıyan ve başında olduğu kurumu amaçları doğrultusunda sevk ve idare eden kimse.

Görüş: Olaylara, düşüncelere ya da nesnelere biçilen değer, onlar için verilen yargı, belirtilen kanı.

Özel eğitim: Beden, zihin, duygu ve toplumsal gelişim yönünden dzgl çocuklara göre önemli ayrılıklar ve aykırılıklar gösteren çocuklara yönelik eğitim.

Yönetmelik: Bir kuruluşun çalışma düzenini, yöntemini belirleyen, bu kuruluşta çalışanların uyacakları kuralların tümü.

Özel Gereksinimli Birey: “Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren birey” olarak tanımlanmıştır (ZHY, 2018).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde özel eğitime ilişkin genel açıklamalar, ilgili kuramlar ve araştırmalar hakkında bilgiler verilmiştir. Öncelikle, özel eğitimin tanımı, önemi, amacı, temel ilkeleri, tarihsel gelişimi ile ilgili kuramsal bilgilere; sonra bu kavramlara ilişkin ülkemizde yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Özel Eğitim İle İlgili Kuramsal Açıklamalar

Araştırma konusuyla ilişkili olarak görülen ve araştırmacının yapacağı analizlerde sıklıkla başvurabileceği kuramsal açıklamalar aşağıdaki paragraflarda tartışılmaktadır.

2.1.1. Özel Eğitimin Tanımı

Özel eğitim, bireyin bağımsız yaşam becerilerini tek başına yerine getirememesidir. Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler yaşlarına göre gelişimleri farklılık gösterir. Eğitim programlarında öncelik bağımsız yaşam becerilerinin kazandırılmasıdır. Her bireyin eğitim programı bireyin kendi gelişimsel özelliğine göre oluşturulur. Bu eğitim programları bireysel eğitim programlarıdır. Özel eğitimde engel grupları tek tip değildir, çeşitlilik göstermektedir. Yoğun ve sistematik bir eğitim programına ihtiyaç duyabilmektedirler. Erken tanı ve tedavinin önem kazandığı özel eğitimde ailelerin engeli kabulü önemlidir.

2.1.2. Özel Eğitimin Önemi

Dünyaya geldiğimiz andan itibaren vücudumuz gelişim içindedir. Bu gelişim içinde çocukluk, erken çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerini tamamlarız. Eğer bu görevleri gerçekleştiremiyorsak özel eğitime ihtiyaç duyarız. Grup eğitimiyle ya da birebir yapılan eğitimlerle bireyin gelişimi desteklenir. Normal bireylerde beklenen okul yaşı özel eğitimde beklenmez. Erken tanı ve tedavinin önem

kazandığı özel eğitimde öğrenci erken yaşta desteklenmelidir. Engeli ne kadar erken fark edilirse o kadar çok eğitimle desteklenebilir.

Özel eğitim üstün yetenekli ve üstün zekalı bireyleri de kapsar. Bu bireyler için Bilim Sanat Merkezleri kurulmuştur. Normal bireylerin gelişiminin çok altında ya da çok üstünde olan her birey özel eğitimden yararlanabilir.

2.1.3. Özel Eğitimin Amacı

Özel eğitimin amacı özel gereksinimli bireyin kendi kendisine yeterli hale gelebilmesidir. Toplumla sosyalleşen, kendini ifade eden, üreten mutlu bireyler yetiştirmek özel eğitim programlarının öncelikli hedefidir. Her birey için tek tek hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programı bireyin ihtiyaçları öncelik tutularak hazırlanır. İlgi ve yeteneklerine uygun meslek hayatına hazırlanmaları amaçlanır.

2.1.4. Özel Eğitimin Temel İlkeleri

Özel eğitimin temel ilkeleri, özel eğitim gerektiren bireyin erken tanı ve tedavi ile ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda bireysel eğitim programından yararlanmasıdır. Bireyin bağımsız yaşama becerisini kazandırabilmek için ailelerle ortak çalışma yapılmalıdır. Eğitim programları okulda yapıldığı kadar evde de desteklenerek devam etmelidir. Özel gereksinimli birey sosyal ve fiziksel çevreden ayrılmamalıdır.

2.1.5. Özel Eğitimin Tarihsel Gelişimi

“İlk işitme engelliler okulu 1755 yılında Fransa’da açılmıştır. Engelliler alanında ilk çalışmalar görme engelliler alanında yapılmıştır. İlk 1873 yılında Paris’te görme engelliler okulu açılmıştır.”
(https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_-2_E3OnD0_25)

“Grati efendi 1889’da İstanbul’da Sultan Ahmet’de Ticaret Mektebi’nin bir kanadında sağır okulu açmış daha sonra körler okulu eklenmiştir. Özel eğitim alanında ilk kez bilinçli ve sistemli olarak 1889 yılında İstanbul Ticaret Okulu bünyesinde sağır okulu açılmıştır.”(https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_2_E3OnD0_25)

“Cumhuriyete geçiş döneminde 1920’de İzmir Karşıyaka’da bir gönüllü kuruluş sağır, dilsiz, körlere okulunun açılışını yapmıştır.”
(https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_-2_E3OnD0_25)

“1949 yılında çıkarılan ‘Korunmaya Muhtaç Çocuklar Yasası’ ile yatılı özel eğitim kurumları için yasal koşullar hazırlanmıştır. 1950’li yıllarda Altı Nokta Körlere Derneği Eğitime ve Kalkındırma Derneği kurulmuştur.”
(https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_-2_E3OnD0_25)

“1961 Anayasası, engellilerin üretken haline getirilmesi ve özel eğitime ilişkin maddeler açıkça yer alırken İlköğretim Yasası’na özel eğitimle ilgili hükümler konulmuş ve yasaya dayanılarak ilk defa özel eğitim yönetmeliği çıkartılmıştır.”
(https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_-2_E3OnD0_25)

“1965 yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi bünyesinde ‘Özel Eğitim Bölümü’ kurularak alanın gereksinimi olan özel eğitim öğretmenleri üniversite düzeyinde karşılanmaya başlamıştır.”
(https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_-2_E3OnD0_25)

“9 Aralık 1975 tarihinde Sakat Kişilerin Hakları Bildirgesi insan Hakları Bildirgesine ek olarak kabul edilmiştir.” (https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_-2_E3OnD0_25)

2.2. Ülkemizde Özel Eğitim Yönetmeliği İle İlgili Araştırmalar

MEB (2010) tarafından yapılan “Özel Eğitim Hizmetleri Uygulamalarının Değerlendirilmesi” çalışmasında, özel eğitim okul ve kurumlarının işleyişinde Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin uygulanabilmesine yönelik bilgiler edinilmiştir. Bu çalışmada belirlenen bazı özel eğitim okullarındaki yönetici, öğretmen ve özel gereksinimli öğrenci velilerinin görüşleri alınmıştır. Özel eğitim okullarının niteliği ile ilgili ve varsa mevcut sorunları hakkında bilgi edinilmiştir. Var olan sorunların çözüme kavuşturulması hedeflenmiştir.

MEB (2010) tarafından yapılan bu araştırmanın evren ve örneklemini 54 ildeki toplam 119 özel eğitim okulunda görev yapan öğretmen ve yöneticiler ile bu okullarda öğrenim gören öğrenci velileridir. Bu çalışmaya göre engellilere yönelik yönetmeliğin

yetersiz kaldığı sonucuna varılmıştır. Öğrenci velileri ise öğretmenlere göre özel eğitim okullarında verilen eğitimi yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler ise birden fazla engeli olan öğrencilere yeterli gelemediklerini, özel eğitim okullarında yardımcı personel olarak derslere dil ve konuşma terapisti, fizyoterapist ve çocuk gelişimi eğitimcisinin bulundurulması gerektiği ifade etmişlerdir.

Alan yazında okul yöneticilerinin özel eğitim yönetmeliğine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak özel eğitim okulu yöneticileriyle yapılan çalışmalar bulunmaktadır.

Kızır ve Memişoğlu (2017) araştırmasında, özel eğitim okulu yöneticilerinin özel eğitim mevzuatına dair görüşleri yer almaktadır. Araştırma sonucunda özel eğitim yönetmeliğinin ihtiyaçları karşılayamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin analizinin nasıl yapıldığına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modeli kullanılarak; okul yöneticilerinin özel eğitim hizmetleri yönetmeliği ile ilgili sahip olduğu görüşleri ve beklentileri belirleyebilmek amacıyla yapılan nitel bir araştırmadır. Verilerin toplanması nitel araştırma yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Yöntemi” uygulanan grubu, bünyesinde özel alt sınıf bulunan ilkököl ve ortaokul yöneticilerinden gönüllülük esasına uygun olarak seçilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Denizli ili Merkez efendi ve Pamukkale İlçesinde çalışan okul müdürleri oluşturmuştur. Katılımcıların belirlenmesinde okul bünyesinde özel alt sınıfın olmasına dikkat edilmiştir. Okul müdürleri ile görüşülmüş ve bilgilerin gizli tutulacağı belirtilmiştir. Gönüllülük esaslı olarak 10 okul araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmanın evreni kapsamında, bünyesinde özel alt sınıf barındıran 5 ilkököl ve 5 ortaokul yer almaktadır. Örneklem grubu; beş ilkököl ve beş ortaokul olmak üzere 10 okul müdürü ile oluşturulmuştur.

Tablo 3.1. Araştırmaya Dahil Olan Yöneticilere İlişkin Bilgiler

Kod İsim	Cinsiyet	Mezun Olunan Alan	Görev	Çalışma Süresi	Çalıştığı Okul	Lisanüstü Eğitim Durumu
A1	K	Sosyal Bilgiler Öğr.	Müdür	30 yıl	Ortaokul	Yok
A2	E	Sınıf Öğr.	Müdür	23 yıl	İlkokul	Yok
A3	K	Beden Eğitimi Öğr.	Müdür	20 yıl	Ortaokul	Yok
A4	E	Sınıf Öğr.				
A5	E	Bilişim Teknolojileri Öğr.	Müdür	13 yıl	Ortaokul	Yok
A6	E	İngilizce Öğr.	Müdür	10 yıl	İlkokul	Eğitim Yönetimi Y.L.
A7	K	İşitme Engelliler Öğr.	Müdür	12 yıl	İlkokul	Zihin eng. Y.L.
A8	K	Sınıf Öğr.	Müdür	21 yıl	İlkokul	Yok
A9	E	Matematik Öğr.	Müdür	19 yıl	Ortaokul	Yok
A10	E	Psikolojik Danışma ve Rehberlik	Müdür	30 yıl	Ortaokul	Yok

E: Erkek K: Kadın Y.L: Yüksek Lisans

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Görüşmeler yüz yüze yapılmıştır. Görüşmeye başlamadan önce katılımcıdan izin alınmıştır. Görüşme esnasında not alınmıştır. Alınan notlar okunmuş, katılımcının onayından sonra yeni sorulara geçilmiştir. Araştırmanın yüz yüze yapılmış olması görüşme açısından etkilidir. Zaman ve maliyet açısından da kolaylık sağlamıştır. Araştırmada katılımcıların adları gizli tutularak yerine A1'den A10'a kadar kodlar verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

2019-2020 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkez efendi ve Pamukkale ilçesinde bünyesinde özel alt sınıf bulunan okul müdürlerinin görüşmede verdikleri cevaplar nitel bir araştırma olmasından dolayı aşağıda belirtilen strateji izlenmiştir. Araştırmamızda verilerin analizi betimsel analiz esaslı olacaktır. Strauss ve Corbin (1990)'e göre betimsel analiz dört aşamada yapılabilir.

1. Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma

2.Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi

3.Bulguların tanımlanması

4.Bulguların yorumlanması

Bu araştırmamızın verilerini analiz ederken özellikle bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması aşamaları kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

Bu bölümde görüşmenin uygulanması sonucu araştırma sorularına cevap vermek amacıyla toplanan verilerin analizi ve bu analizlere dayalı bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara ve yorumlara aşağıda yer verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

“Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin olumlu değişim getirip getirmeyeceğine ilişkin görüşleri nelerdir?”, “Okul yöneticilerinin algısına göre, yeni özel eğitim yönetmeliği eski yönetmeliğin cevap veremediği sorunlara çare olacak mıdır?”, “Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasındaki zorluklar ya da kolaylıklara ilişkin tespitleri nelerdir?”, “Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin davranışlarını etkileyebilecek nitelikte midir?”, “ Yeni özel eğitim yönetmeliğinin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine etkisi var mıdır?”, “Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği alandaki öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri alınarak mı oluşturulmuştur?”, “Sizce yeni özel eğitim yönetmeliği okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?”, “Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?”, “Sizce yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmeye yönelik değişiklik var mıdır?”, “Okul yöneticilerinin algısına göre yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin değişiklikler yeterli midir? Değilse ne gibi eklemeler yapılabilir?” olmak üzere 10 alt probleme ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin olumlu değişim getirip getirmeyeceğine ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.1’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.1. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin olumlu değişim getirip getirmeyeceğine ilişkin görüşleri nelerdir?
A1	Telafi eğitimlerinin düzenlenmesi iyi olmuş.
A2	Engelli Birey Modülü'nde bireyin takibi için faydalı olacaktır.
A3	Hayır. Tüm eksiklikler giderilmediği için olumlu bir değişim göremedim.
A4	Hayır. Madde değişiklikleri çok sık yapıldığı için yeni yönetmelik yayınlanmıştır. Olumlu bir değişim olmamıştır.
A5	Evet. Özel eğitimin sorunlarına olumlu yaklaşımlar sunulmuştur.
A6	Hayır.
A7	Evet. Tamamen olmasa da bir kısım eksiklikleri gidermiştir.
A8	Hayır. Yapılan yenilikler çok kısıtlı.
A9	Evet. Olumlu bir değişim getireceğine inanıyorum.
A10	Hayır. İstek ve ihtiyaçlar tam manasıyla gözetilmemiş.

Tablo 4.1'den de görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların beşi (%50), yeni yönetmeliğin olumlu değişim getiremeyeceğini, dördü (%40) olumlu bir değişim getirebileceğini, biri (%10) ise kısmen olumlu değişim getirebileceğini ifade etmiştir.

Tablo 4.1. incelendiğinde okul yöneticileri tarafından yeni özel eğitim yönetmeliğinin olumlu bir değişim getirip getirmeyeceğine ilişkin telafi eğitimlerinin düzenlenmesi, Engelli Birey Modülü'nde bireyin takibinin yapılabilmesi, özel eğitimin sorunlarına olumlu yaklaşımlar sunulması, bir kısım eksiklikleri gidermiş olmasına yönelik olumlu görüşlerini sunmuşlardır. Diğer okul yöneticileri ise madde değişiklikleri çok sık yapıldığı için yeni yönetmelik yayınlandığı, olumlu bir değişimin olmadığı, yapılan yeniliklerin çok kısıtlı olduğu, istek ve ihtiyaçların tam manasıyla gözetilmediği olarak değerlendirilmekte ve olumlu bir değişimin olmadığı görüşündedir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin sisteme olumlu bir değişim getiremediği gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin hazırlanması aşamasında olumlu yönde değişimlerin olmasına dikkat edilmediği ileri sürülebilir.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Okul yöneticilerinin algısına göre, yeni özel eğitim yönetmeliği eski yönetmeliğin cevap veremediği sorunlara çare olacak mıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.2’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.2. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Okul yöneticilerinin algısına göre, yeni özel eğitim yönetmeliği eski yönetmeliğin cevap veremediği sorunlara çare olacak mıdır?
A1	Bir nebze çare olabilir.
A2	Özel eğitim sınıfların yaygınlaşması ve rehabilitasyon desteğinin artmasının eskiye nazaran öğrenci gelişimine katkı sağlamaktadır.
A3	Yeni yönetmelikle eski yönetmelik arasında bariz bir fark bulunmamaktadır.
A4	Evet. Yönetmelikteki değişimler sorun görülen alanlarda olmuştur.
A5	Yeni düzenlemelerin sorunları çözebileceğini düşünmüyorum.
A6	Hayır. Yeni sorunlara yol açacağını düşünüyorum.
A7	Engelli Birey Modülü bu konudaki eksikliği bir nebze de olsa doldurmuştur.
A8	Evet.
A9	Hayır.
A10	Hayır. Görev ve sorumluluklar tam olarak net değil.

Tablo 4.2’den de görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların beşi (%50), yeni yönetmeliğin yaşanan sorunlara çare olamayacağını, üçü (%30) sorunların çözümüne katkıda bulunabileceğini, ikisi (%20) ise sorunlara kısmen katkıda bulunabileceğini ifade etmiştir.

Tablo 4.2. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliği eski yönetmeliğin cevap veremediği sorunlara çare olmasına yönelik okul yöneticileri özel eğitim sınıflarının yaygınlaşması ve rehabilitasyon desteğinin artmasının eskiye nazaran öğrenci gelişimine katkı sağladığı, yeni yönetmelik ile eski yönetmelik arasında bariz bir farkın bulunmadığı ve yeni sorunlara yol açacağını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin sistemdeki kronik sorunlarla başa çıkma becerisinin bulunmadığı gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin hazırlanması aşamasında, sistem içerisinde aktif olarak rol alan yöneticilerin konuya ilişkin görüşlerinin alınmadığı ileri sürülebilir.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasındaki zorluklar ya da kolaylıklara ilişkin tespitleri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.3’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.3. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasındaki zorluklar ya da kolaylıklara ilişkin tespitleri nelerdir?
A1	Görev, sorumluluk ve özlük haklarının kapsamının belirsiz kalması zorlukların başında gelmektedir.
A2	Özel eğitim öğretmenlerinin kıyık-kıyafet serbestliğinin öğretmene sağladığı kolaylıktan bahsedilebilir.
A3	Öğretmenlerin sınırları belirsiz, kurs açma şartları belirsiz, nöbet şartları belirsizdir.
A4	Öğrenci değerlendirmesinin sadece RAM’da olması gerçek değerlendirmeyi zorlaştırıyor.
A5	Teoride kolay gibi görünse de uygulaması zor olan çalışmalar.
A6	Özel eğitim öğretmenlerinin özlük hakları konusunda yönetmelikte net bilgiler bulunmamakta.
A7	Özel eğitimin işleyişi hakkında kesin ve net bilgiler yok.
A8	Zaten çocuklar okulda eğitim almaktayken okul saati içinde rehabilitasyonda olmaları doğru değildir. Rehabilitasyon destek amaçlı ise okul saati dışında olmalıdır
A9	Özel eğitimde kurs, egzersiz vb. konuların belirsiz olması.
A10	Örgün eğitim vakti rehabilitasyona gönderilen öğrencinin karşılıklı takibinin zor olabileceği.

Tablo 4.3’den de görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların dokuzu (%90), yeni yönetmeliğin zorluklarından, biri (%10) kolaylıklarından bahsetmiştir.

Tablo 4.3. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasındaki zorluklar ya da kolaylıklara ilişkin okul yöneticilerinin görev, sorumluluk ve özlük haklarının kapsamının belirsiz kaldığının, öğretmenlerin kurs açma ve nöbet şartlarının net olmamasının, öğrenci değerlendirmesinin sadece RAM’da olması gerçek değerlendirmeyi zorlaştırdığı ve örgün eğitim vakti rehabilitasyona gönderilen öğrencinin karşılıklı takibinin zor olabileceğine yönelik tespitler yönetmeliğin zorlukları olarak ifade edildiği görülmüştür.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasında kolaylıklarından daha çok zorluklarının olduğu gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin uygulama aşamasında, herhangi bir kolaylığa rastlanılmadığı söylenebilir.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin davranışlarını etkileyebilecek nitelikte midir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.4’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.4. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin davranışlarını etkileyebilecek nitelikte midir?
A1	Hayır.
A2	Öğretmen davranışının değişmesine yönelik bir madde eklendiğini düşünmüyorum.
A3	Evet.
A4	Görevde uzmanlaşma sağlayacak eğitimler verilmedikçe fayda sağlamayacaktır.
A5	Kurs açmaya fırsatları vardır ve nöbet ücretlerini aksatmadan almaları motive olmalarını sağlıyor.
A6	Öğretmen davranışlarının sınıf ortamından, öğrencinin seviyesinden ve okul kültüründen etkilendiğini düşünüyorum. Yönetmelikle bağdaştıramıyorum.
A7	Yönetmelikle öğretmen davranışlarının değişeceğini düşünmüyorum.
A8	Özlük haklarının savunulmadığını düşünüyorlar ve okulda geri planda olduklarını düşünüyorlar.
A9	Kılık kıyafet yönetmeliğindeki serbestlik çalışma ortamlarına esneklik kattığı için ders ortamında daha rahat olmalarını sağlıyor.
A10	Hayır.

Tablo 4.4’den de görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların altısı (%60), yeni yönetmeliğin öğretmenlerin davranışlarını etkilemediğini, üçü (%30) öğretmenlerin davranışlarını etkileyebileceğini, biri (%10) ise öğretmenlerin davranışlarını kısmen etkileyebileceğini ifade etmiştir.

Tablo 4.4. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliğinin öğretmenlerin davranışlarını etkilemesine yönelik okul yöneticilerinin çoğu “Hayır” şeklinde görüş bildirdikleri; öğretmen davranışının değişmesine yönelik bir madde eklenmediğini, öğretmen davranışlarının sınıf ortamından, öğrencinin seviyesinden ve okul kültüründen etkilendiğini, yönetmelikle bağdaşmadığını, özlük haklarının savunulmadığını, okulda geri planda olduklarını, görevde uzmanlaşma sağlayacak eğitimler verilmedikçe fayda sağlamayacağına yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bazı okul yöneticileri ise “Evet” şeklinde görüş bildirdikleri; kılık kıyafet yönetmeliğindeki serbestlik çalışma ortamlarına esneklik kattığı için ders ortamında daha rahat olmalarını, kurs açmaya fırsatlarının olduğu ve nöbet ücretlerini aksatmadan almaları motive olmalarını sağlıyor şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin öğretmen davranışlarını etkilemediği gözlenmektedir. Okul yöneticilerinin bu konuda görüş ayrılığı yaşadığı söylenebilir. Buradan hareketle, yönetmeliğin hazırlanması aşamasında, sistem içerisinde aktif olarak rol alan yöneticilerin konuya ilişkin görüşlerinin alınmadığı ileri sürülebilir.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Yeni özel eğitim yönetmeliğinin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine etkisi var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.5’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.5. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Yeni özel eğitim yönetmeliğinin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine etkisi var mıdır?
A1	Özel gereksinimli öğrencilerin diğer öğrenciler tarafından kabulü ve kaynaştırma süreçlerini hızlandıracaktır.
A2	Özel eğitim öğrencisinin okul ortamına ve akranlarıyla kaynaşmasına katkıda bulunacaktır.
A3	Eskiden karşılaşılan bir sorunun giderilmesine yönelik çözümler yer almamaktadır.
A4	Hayır.
A5	Devam-devamsızlık, öğrenci takibi, öğretmen takibi açısından modüller rahatlatıcı gibi görünse de uygulanabilirliği zor.
A6	Hiçbirinin, aynı sıkıntılar hala devam etmekte.
A7	Devamsız veya zorunlu nedenlerle eğitimin yapılmadığı dönemlere ait sorunları gidermiştir.
A8	Kaynaştırmayı ön planda tutması açısından eskiden diğer öğrencilerle uzak ilişki içinde olan çocuklara bir fırsattır.
A9	Evet.
A10	Hayır.

Tablo 4.5’den de görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların dördü (%40), yeni yönetmeliğin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine etkisinin olmadığını, dördü (%40) sorunların giderilmesine etkisinin olabileceğini, ikisi (%20) ise sorunların giderilmesine kısmen etkisinin olabileceğini ifade etmiştir.

Tablo 4.5. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliğinin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine etkisine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri; “Kaynaştırmayı ön planda tutması açısından eskiden diğer öğrencilerle uzak ilişki içinde olan çocuklara bir fırsattır, devamsız ve ya zorunlu nedenlerle eğitimin yapılmadığı

dönemlere ait sorunları gidermiştir, özel eğitim öğrencisinin okul ortamına ve akranlarıyla kaynaşmasına katkıda bulunacaktır” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ancak bazı katılımcılar “devam-devamsızlık, öğrenci takibi, öğretmen takibi açısından modüller rahatlatıcı gibi görünse de uygulanabilirliğinin zor” olduğu şeklinde olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine yönelik etkisinin hem bulunduğu hem bulunmadığı gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin hazırlanması aşamasında, sistem içerisinde aktif olarak rol alan yöneticilere eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine yönelik görüşlerinin alınmadığı ileri sürülebilir.

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi “Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği alandaki öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri alınarak mı oluşturulmuştur?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.6’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.6. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği alandaki öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri alınarak mı oluşturulmuştur?
A1	Hayır.
A2	Evet. Kaynaştırma alanındaki değişimler memnun edici yöndedir.
A3	Evet. Öğretmenlerin nöbet ücreti isteği göz önüne alınmış ve bu yönde maddeler eklenmiştir.
A4	Hayır.
A5	Geniş kapsamlı bir görüş alımı olmamıştır.
A6	Engelli Birey Modülü öğretmenlerin tam isteğini karşılamaktadır.
A7	Öğretmen ve yöneticilerin görüşleri yeterince dikkate alınmamıştır.
A8	Öğretmenlerin nöbet ücretine yönelik talepleri değerlendirilmiştir.
A9	Değişiklikler genellikle kurum işleyişi ile ilgili olmuştur. Öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin alındığını düşünüyorum.
A10	Herkese ulaşılarak yapılmamıştır.

Tablo 4.6’den de görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların beşi (%50), yeni yönetmeliğin alandaki öğretmen ve yönetici görüşlerinin alınarak oluşturulmadığını, dördü (%40) alandaki öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin

alınarak oluşturulduğunu, biri (%10) ise alandaki öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin kısmen alındığını ifade etmiştir.

Tablo 4.6. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliği alandaki öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri alınarak oluşturulmasına yönelik okul yöneticileri; “geniş kapsamlı bir görüş alınmasının olmadığını, değişikliklerin genellikle kurum işleyişi ile ilgili olduğu, öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin alınmadığını ve herkese ulaşılarak yapılmadığı” gibi sebepleri ileri sürdükleri görülmüştür.

Bazı okul yöneticileri ise “öğretmenlerin nöbet ücretine yönelik taleplerin değerlendirildiğini, Engelli Birey Modülü’nün öğretmenlerin tam isteğini karşıladığını ve kaynaştırma alanındaki değişimlerin memnun edici yönde” olduğuna yönelik öğretmen görüşlerinin alındığını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin alandaki öğretmen ve yönetici görüşlerinin alınarak oluşturulmadığı gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin hazırlanması aşamasında, alandaki öğretmen ve yönetici görüşlerinin alınmadığı ileri sürülebilir.

4.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “Sizce yeni özel eğitim yönetmeliği okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.7’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.7. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Sizce yeni özel eğitim yönetmeliği okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?
A1	Tam anlamıyla cevap verememekte.
A2	Hayır.
A3	İş yükünün artması ve yönetmelikte belirtilmeyen belirsiz kalan noktaların hala varlığını sürdürmesi.
A4	İmkan ve fırsat eşitliği olmayan kurumlar, öğrenciler var. Bu durumda öğretmenin ve yöneticinin de yönetmeliği uygulama şansı düşüktür.
A5	Cevap vermez.
A6	Hayır. Çünkü özel eğitim yönetmeliğinde birçok önemli nokta net bulgulardan ziyade yorumlamaya açık maddelerle doludur.
A7	Öğretmenlerin çalışma saatleri daha iyi düzenlenmesi gerekirdi.
A8	Muallakta kalınan noktalar aynı şekilde kalmıştır.
A9	Hayır.
A10	Tereddütte kalınan noktalar hakkında net bilgilere yer verilmemiştir.

Tablo'dan da görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların tümü, yeni yönetmeliğin okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermede yetersiz kaldığını ifade etmiştir.

Tablo 4.7. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliği okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli olup olmadığına yönelik tüm katılımcılar; “İş yükünün artması ve yönetmelikte belirtilmeyen belirsiz kalan noktaların hala varlığını sürdürmesi, imkan ve fırsat eşitliği olmayan kurumlar, öğrenciler var bu durumda öğretmenin ve yöneticinin de yönetmeliği uygulama şansının düşük olması, özel eğitim yönetmeliğinde birçok önemli nokta net bulgulardan ziyade yorumlamaya açık maddelerle dolu olması, öğretmenlerin çalışma saatlerinin daha iyi düzenlenmesi gerektiği, muallakta kalınan noktaların aynı şekilde kaldığı ve tereddütte kalınan noktaların hakkında net bilgilere yer verilmediği” gibi olumsuz görüşlerini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermediği gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin okul yöneticilerine hiçbir konuda yardımcı olamadığı söylenebilir.

4.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi “Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.8’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.8. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?
A1	Hayır.
A2	Öğretmen davranışının değişmesine yönelik bir madde eklendiğini düşünmüyorum.
A3	Evet.
A4	Görevde uzmanlaşma sağlayacak eğitimler verilmedikçe fayda sağlamayacaktır.
A5	Kurs açmaya fırsatları vardır ve nöbet ücretlerini aksatmadan almaları motive olmalarını sağlıyor.
A6	Öğretmen davranışlarının sınıf ortamından, öğrencinin seviyesinden ve okul kültüründen etkilendiğini düşünüyorum. Yönetmelikle bağdaştıramıyorum.
A7	Yönetmelikle öğretmen davranışlarının değişeceğini düşünmüyorum.
A8	Özlük haklarının savunulmadığını düşünüyorlar ve okulda geri planda olduklarını düşünüyorlar.
A9	Kılık kıyafet yönetmeliğindeki serbestlik çalışma ortamlarına esneklik kattığı için ders ortamında daha rahat olmalarını sağlıyor.
A10	Hayır.

Tablo 4.8’den de görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların altısı (%60), yeni yönetmeliğin öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermediğini, üçü (%30) öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap verebileceğini, biri (%10) ise öğretmenlerin ihtiyaçlarına kısmen cevap verebileceğini ifade etmiştir.

Tablo 4.8. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli olup olmamasına yönelik okul yöneticilerinin çoğu “Hayır” şeklinde görüş bildirdikleri; öğretmen davranışının değişmesine yönelik bir madde eklenmediğini, öğretmen davranışlarının sınıf ortamından, öğrencinin seviyesinden ve okul kültüründen etkilendiğini, yönetmelikle bağdaşmadığını, özlük haklarının savunulmadığını, okulda geri planda olduklarını, görevde uzmanlaşma sağlayacak eğitimler verilmedikçe fayda sağlamayacağına yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bazı okul yöneticileri ise “Evet” şeklinde görüş bildirdikleri; kılık kıyafet yönetmeliğindeki serbestlik çalışma ortamlarına esneklik kattığı için ders ortamında daha rahat olmalarını, kurs açmaya fırsatlarının olduğu ve nöbet ücretlerini aksatmadan almaları motive olmalarını sağlıyor şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Okul yöneticilerinin bu konuda görüş ayrılığı yaşadığı söylenebilir. Ve okul yöneticilerinin 4. Soruya verdikleri cevaplarla aynı cevaplar verdikleri görülmüştür.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap veremediği gözlenmektedir. Buradan

hareketle, yönetmeliğin öğretmenlerin ihtiyaçlarına yönelik herhangi bir problemde yardımcı kılavuz olamayacağını söylenebilir.

4.1.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi “Sizce yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmeye yönelik değişiklik var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.9’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.9. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Sizce yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmeye yönelik değişiklik var mıdır?
A1	Anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
A2	Yeniden bu konuda düzenlenmeli, sadeleştirilmelidir.
A3	Hayır. Maddeler anlaşılır haliyle yazılmamıştır.
A4	Evet. Eski yönetmelikte olan dil karmaşası ortadan kalkmıştır.
A5	Dilin sadeleşmesine önem vermediklerini düşünüyorum.
A6	Maddeler hala tam bir karmaşa.
A7	Eski yönetmelikten çok farklı değil.
A8	Evet, dilde iyileştirmeye gidilmiştir.
A9	Dil ve anlatım yoruma açık bırakılmıştır net ifadeler bulunmadığı için karmaşaya sebep olmaktadır.
A10	Dil ve anlatım anlaşılır şekilde hazırlanmıştır.

Tablo 4.9’den da görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların altısı (%60), yeni yönetmeliğin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmenin olmadığını, dördü (%40) yeni yönetmeliğin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmenin olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 4.9. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmeye yönelik değişiklik olup olmamasına okul yöneticilerinin çoğu “Hayır” şeklinde görüş bildirmişler; “yeniden bu konuda düzenlenmeli, sadeleştirilmeli, maddeler anlaşılır haliyle yazılmamış, dilin sadeleşmesine önem vermediklerini düşünüyorum, maddeler hala tam bir karmaşa, eski yönetmelikten çok farklı değil, dil ve anlatım yoruma açık bırakılmıştır ve net ifadeler bulunmadığı için karmaşaya sebep olmaktadır” gibi görüşlerini ifade etmişlerdir.

Bazı okul yöneticileri ise “Evet” şeklinde görüş bildirdikleri; “anlaşılır bir dil kullanılmış, eski yönetmelikte olan dil karmaşası ortadan kalkmış ve dilde iyileştirmeye gidilmiştir” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde herhangi bir iyileşmenin olmadığı gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileştirmeye yönelik yardımların alınmadığı ileri sürülebilir.

4.1.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın onuncu alt problemi “Okul yöneticilerinin algısına göre yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin değişiklikler yeterli midir? Değilse ne gibi eklemeler yapılabilir?” biçiminde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap verebilmek amacıyla toplanan veriler analiz edilerek Tablo 4.10’de gösterilen bulgular elde edilmiştir.

Tablo 4.10. *Araştırmaya Dahil Olan Okul Yöneticilerinin Yeni Özel Eğitim Yönetmeliğine İlişkin Görüşleri*

Adı	Okul yöneticilerinin algısına göre yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin değişiklikler yeterli midir? Değilse ne gibi eklemeler yapılabilir?
A1	Örgün eğitim zamanı içerisinde öğrencinin rehabilitasyona gidiyor olmasının değiştirilmesi gerekmektedir.
A2	Her engel grubu için uygulanabilir olmalı.
A3	Daha kapsamlı, açıklayıcı ve daha kesin maddelerin olması gerektiğini düşünüyorum.
A4	Özel eğitim sınıfları için materyal temininin muhatabı olmamasının, ek ders yönetmeliğinin yoruma açık olması gibi maddelerin yaşattığı güçlüklerin düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum.
A5	Yönetmeliğin daha açık, anlaşılır ve net olması gerektiğini savunuyorum.
A6	Yeni yönetmeliğe göre öğrenciler ders saatinde alınıp rehabilitasyon merkezine götürülmesinin düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum
A7	Daha kapsamlı bir çalışma olmalıydı.
A8	Öğretmenlerin çalışma olanakları iyileştirilebilir. Özlük hakları iyileştirilebilir.
A9	Kurs açma, egzersiz, destek eğitim vb. konulardaki belirsizliklerin düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum.
A10	Öğrencinin eğitim saatleri içerisinde rehabilitasyona gönderilmesine onay verilmemelidir.

Tablo 4.10’den da görülebileceği gibi araştırmaya katılan katılımcıların tümü, yeni yönetmeliğe ilişkin değişikliklerin yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 4.10. incelendiğinde yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin değişikliklerin yeterli olup olmamasına okul yöneticilerinin hepsi eklemeler yapmışlardır. “Örgün eğitim zamanı içerisinde öğrencinin rehabilitasyona gidiyor olmasının değiştirilmesi gerekmektedir, her engel grubu için uygulanabilir olmalı, daha kapsamlı, açıklayıcı ve

daha kesin maddelerin olması gerektiğini düşünüyorum, özel eğitim sınıfları için materyal temininin muhatabı olmamasının, ek ders yönetmeliğinin yoruma açık olması gibi maddelerin yaşattığı güçlüklerin düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum, yönetmeliğin daha açık, anlaşılır ve net olması gerektiğini savunuyorum, daha kapsamlı bir çalışma olmalıydı, öğretmenlerin çalışma olanakları iyileştirilebilir, özlük hakları iyileştirilebilir, kurs açma, egzersiz, destek eğitim vb. konulardaki belirsizliklerin düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum” şeklinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine göre, yeni özel eğitim yönetmeliğindeki değişikliklerin yetersiz olduğu gözlenmektedir. Buradan hareketle, yönetmeliğin hazırlanması aşamasında, sistem içerisinde aktif olarak rol alan yöneticilerin konuya ilişkin görüşlerinin alınmadığı ileri sürülebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bünyesinde özel alt sınıf bulunan ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliği ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada ulaşılan bulgular doğrultusunda yöneticilerin yönetmeliğe ilişkin olumsuz görüşlere sahip olduklarını göstermektedir. Araştırmanın ilk bulgusu yeni özel eğitim yönetmeliğinin olumlu bir değişme sağlayabilmesine yönelik olmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğuna göre yapılan yenilikler kısıtlı, istek ve ihtiyaçları tam manasıyla karşılamadığı düşünülmektedir. Telafi eğitimlerinin düzenlenmesi, Engelli Birey Modülü'nde bireyin takibinin yapılabilmesi ve tamamen olmasa da bir kısım eksiklikleri gidermesi katılımcılara göre yönetmeliğin olumlu bir değişme sağladığı düşünülmektedir.

Araştırmanın bir başka bulgusu ise yeni özel eğitim yönetmeliğinin sorunlara çare olabilmesi ile ilgilidir. Yine katılımcıların çoğunluğu yönetmeliğin sorunlara çare olmadığını ifade etmişlerdir. Yeni yönetmelikle eski yönetmelik arasında bariz bir farkın bulunmadığını, görev ve sorumlulukların net olmadığını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise özel eğitim sınıfların yaygınlaşması ve rehabilitasyon desteğinin artmasının eskiye nazaran öğrenci gelişimine katkı sağladığını dile getirmişlerdir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu ise yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasındaki zorluklar ya da kolaylıklar ile ilgilidir. Katılımcıların çoğu görev, sorumluluk ve özlük haklarının kapsamının belirsizliği, kurs açma ve nöbet şartlarının belirsizliği, öğrenci değerlendirmesinin sadece RAM'da gerçekleşmesi, özlük haklarının net ifadeler belirtmediği ve öğrencilerin okul saatinde rehabilitasyona gitmeleri ile ilgili zorluklardan bahsetmişlerdir. Bazı katılımcılar ise özel eğitim öğretmenlerinin kıyafet serbestliğinin öğretmene sağladığı kolaylıktan bahsederek görüşlerini ifade etmişlerdir.

Yöneticilerin tamamının belirttikleri bir başka sorun ise yönetmeliğin öğretmenlerin davranışlarını etkilemesi ile ilgilidir. Katılımcılar görevde uzmanlaşma sağlayacak eğitimler verilmedikçe yönetmeliğin hiçbir fayda sağlamayacağını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bir başka bulgusu yönetmeliğin okullarda yaşanan sorunları gidermesi ile ilgilidir. Katılımcılardan bazıları devam-devamsızlık, öğrenci takibi, öğretmen takibi, açısından modüller rahatlatıcı gibi görünse de uygulanabilirliğinin zor olduğunu belirtmişlerdir. Eskiden karşılaşılan bir sorunun giderilmesine yönelik çözümlerin yer almadığını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar ise okullarda yaşanan sorunları giderdiğini belirtmişlerdir. Özel gereksinimli öğrencilerin diğer öğrenciler tarafından kabulünün kaynaştırma süreçlerini hızlandırdığını, okul ortamına ve akranlarıyla kaynaşmasına katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu yeni özel eğitim yönetmeliğinin alandaki öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin alınarak değiştirilmesi ile ilgilidir. Katılımcıların tümü geniş kapsamlı bir görüş alımının olmadığını, herkese ulaşılarak yapılmadığını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın başka bir bulgusu yeni özel eğitim yönetmeliğinin okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermesi ile ilgilidir. Katılımcıların çoğu iş yükünün artması ve yönetmelikte belirtilmeyen belirsiz kalan noktaların hala varlığını sürdürdüğünü, imkan ve fırsat eşitliği olmayan kurumların öğrencilerin olduğunu ve bu durumda öğretmenin ve yöneticinin yönetmeliği uygulama şansının düşük olduğunu, özel eğitim yönetmeliğinde birçok önemli noktanın net bulgulardan ziyade yorumlamaya açık maddelerle dolu olduğunu ve ihtiyaçlara cevap vermediğini dile getirmişlerdir.

Araştırmaya göre bir diğer bulgu yeni özel eğitim yönetmeliğinin öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermesi ile ilgilidir. Yöneticilerin tümü öğretmenlerin mesleki çalışma ortamı ve özlük hakları hakkında hiçbir iyileşmenin olmadığını, değişikliklerin öğretmenlerin ihtiyaçlarından çok kurum işleyişi alanında olduğunu belirtip öğretmen ihtiyaçlarına cevap vermediğini dile getirmişlerdir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliği ile ilgilidir. Katılımcılar yeniden düzenlenmesi, sadeleştirilmesi gerektiğini ve eski yönetmelikten farklı olmadığını dile getirmişlerdir. Bazı katılımcılar ise anlaşılır bir dil kullanıldığını, dilde iyileştirmelerin olduğunu belirterek yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileştirmelerin olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın son bulgusu yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin önerilerden oluşmaktadır. Yöneticiler en çok örgün eğitim zamanı içerisinde öğrencinin rehabilitasyona gidiyor olmasının değiştirilmesi gerektiğine yönelik öneri sunmuşlardır.

Her engel grubu için uygulanabilir olmalı, daha kapsamlı, açıklayıcı ve daha kesin maddelerin olması gerektiğini, ek ders yönetmeliğinin yoruma açık olması gibi maddelerin yaşattığı güçlüklerin düzenlenmesi gerektiğini öneri olarak sunmuşlardır.

Bu araştırmadan ulaşılan bulgular var olan sorunların ortaya çıkarılmasında bir kaynak oluşturmaktadır. Sonuç olarak okul yöneticilerin görüşlerine göre yönetmeliğin olumlu bir değişme getirmediği, sorunlara çare olmadığı, uygulamada kolaylıktan çok zorluk yaşadıkları, öğretmenlerin davranışlarını etkilemediği, öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin alınmadığı, ihtiyaçları karşılamada yetersiz kaldığı, yazım dilinin anlaşılır olmadığı belirlenmiştir.

5.2. Öneriler

1. Öğretmen ve yöneticilerin istek ve ihtiyaçları okullara gönderilen anket ya da internet üzerinden doldurulan formlarla sürekli takip edilebilir.
2. Öğretmenlerin özlük haklarını içeren maddeler daha anlaşılır hale getirilebilir.
3. Öğrenci değerlendirmesinin sadece RAM'da olması gerçek değerlendirmeyi zorlaştırdığı için özel eğitim öğretmeninde süreç içerisinde yer alması sağlanabilir.
4. Örgün eğitim vakti rehabilitasyona gönderilen öğrencinin karşılıklı takibinin zor olabileceği için öğrencilerin ders bitiminde ya da hafta sonları gönderilmesi sağlanabilir.
5. Görevde uzmanlaşma sağlayacak eğitimler verilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
6. Yönetmelikte dil ve anlatımın karmaşaya sebep olmaması açısından kişisel yorumlardan kaçınılabilir.
7. Özel eğitim sınıfları için materyal temininin her yıl düzenli takibi yapılabilir.
8. Rehabilitasyon merkezlerinde ve özel eğitim okullarında görev yapan yöneticilerle de görüşmeler yapılabilir.
9. Bu araştırma nitel araştırma modeli ile gerçekleştirilmiştir, farklı araştırma yöntemleri kullanılarak çalışma tekrarlanabilir.
10. Konuyu farklı bakış açılarıyla görebilmek için araştırmaya özel eğitim ve diğer branş öğretmenleri ile ailelerde dâhil edilebilir.

11. Denizli ilinin tüm ilçelerinde de yapılarak daha yenellenebilir sonuçlara ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

Akçamete, G. (1998). Türkiye’de özel eğitim. *Özel eğitim, Anadolu Üniversitesi Yayınları*. 1018, 197-207.

Batu, E. S. (2017). Kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri. *Pegem Atıf İndeksi*, 105-121.

Çitil, M. (2012). Yasalar ve özel eğitim. *Ankara: Vize Yayıncılık*.

Diken, İ. H. (2017). Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim. *Pegem Atıf İndeksi*, 1-582.

Eripek, S. (2002). *Özel eğitim*. Anadolu Üniversitesi.

Diken, İ. H. (2017). Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim. *Pegem Atıf İndeksi*, 1-582.

Özel Eğitim Rehabilitasyon Tanı
https://www.rehabilitasyon.com/makale/Ozel_Egitimin_Tan_-2_E3OnD0_25
 16.01.2020 tarihinde sayfasından erişilmiştir.

KİZİR, M., & MEMİŞOĞLU, S. P. (2017). Özel Eğitim Okulu Yöneticilerinin Özel Eğitim Mevzuatına Dair Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1994-2013.

MEB, *Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği*. (2012). 20.03.2012 Tarih ve 28239 Sayılı Resmi Gazete.

MEB, (2006-a). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*, Ankara

MEB, (2018). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*, Ankara

Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/05/20060531-2.htm> 08.12.2018 tarihinde sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. MEB Özel Eğitim Okullarında Özel Eğitim Hizmetleri Uygulamalarının Değerlendirilmesi – Görme, İşitme, Ortopedik ve Eğitilebilir Zihinsel Engelliler İlköğretim Okulları Örneği, (2010). Ankara: MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yayınları.

Millî Eğitim Temel Kanunu, 1739 Sayılı, 24/6/1973 Tarihli Resmî Gazete Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. 573 Sayılı, 6/6/1997 Tarihli Resmî Gazete Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu, 2916 sayılı 12/10/1983 Tarihli Resmî Gazete

Özbeç, Ç. (2007). *Özel Çocuklar ve Terapi Yöntemleri*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Özsoy, Y. , Özyürek, M. , Eripek, S. (1998). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*, Ankara: Karatepe Yayınları.

Sarı, H. (2012). Ülkemizde Özel Eğitim Yaygınlık Durumları. (Yayımlanmamış Ders Notu). Konya: Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Seyhan, B., & Akduman, G. G. (2015). Ulusal yasalar ve yönetmelikler ile uluslararası sözleşmeler açısından engelli çocukların eğitim hakkı. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 2.

EKLER

Ek 1. Görüşme Soruları

- 1- Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin olumlu değişim getirip getirmeyeceğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Okul yöneticilerinin algısına göre, yeni özel eğitim yönetmeliği eski yönetmeliğin cevap veremediği sorunlara çare olacak mıdır?
- 3- Okul yöneticilerinin yeni özel eğitim yönetmeliğinin uygulanmasındaki zorluklar ya da kolaylıklara ilişkin tespitleri nelerdir?
- 4- Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin davranışlarını etkileyebilecek nitelikte midir?
- 5- Yeni özel eğitim yönetmeliğinin eskiden okullarda yaşanan sorunların giderilmesine etkisi var mıdır?
- 6- Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği alandaki öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri alınarak mı oluşturulmuştur?
- 7- Sizde yeni özel eğitim yönetmeliği okul yöneticilerinin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?
- 8- Okul yöneticilerinin gözünde yeni özel eğitim yönetmeliği öğretmenlerin ihtiyaçlarına cevap vermede yeterli midir? Değilse ne gibi çalışmalar yapılabilir?
- 9- Sizde yeni özel eğitim yönetmeliğinin yazım dili ve anlaşılabilirliğinde iyileşmeye yönelik değişiklik var mıdır?
- 10- Okul yöneticilerinin algısına göre yeni özel eğitim yönetmeliğine ilişkin değişiklikler yeterli midir? Değilse ne gibi eklemeler yapılabilir?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Mürşide
Soyadı	Başkaya
Doğum Yeri ve Tarihi	Denizli/02.02.1993
Uyruğu	T.C.
İletişim Adresi ve E-Mail Adresi	05308522293 mursidebaskaya@hotmail.com
Eğitim	
İlköğretim	Sevil Kaynak İlköğretim Okulu
Ortaöğretim	Anadolu Kız Meslek Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi/ Özel Eğitim Öğretmenliği
Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
2015	Aliğa Özel Eğitim Uygulama Okulu ii. Kademe/İZMİR
2017	Kelleci İlkokulu/DENİZLİ